

सुनकेशरी

२०७६ कार्तिक १८ गतेदेखि २७ गतेसम्म
सोमबारबाहेक हरेक साँझ ५:१५ बजे
शनिवार अतिरिक्त शो १ बजे पनि
मण्डला नाटकघर, थापागाउँ, नयाँ बानेश्वर

मञ्चमा

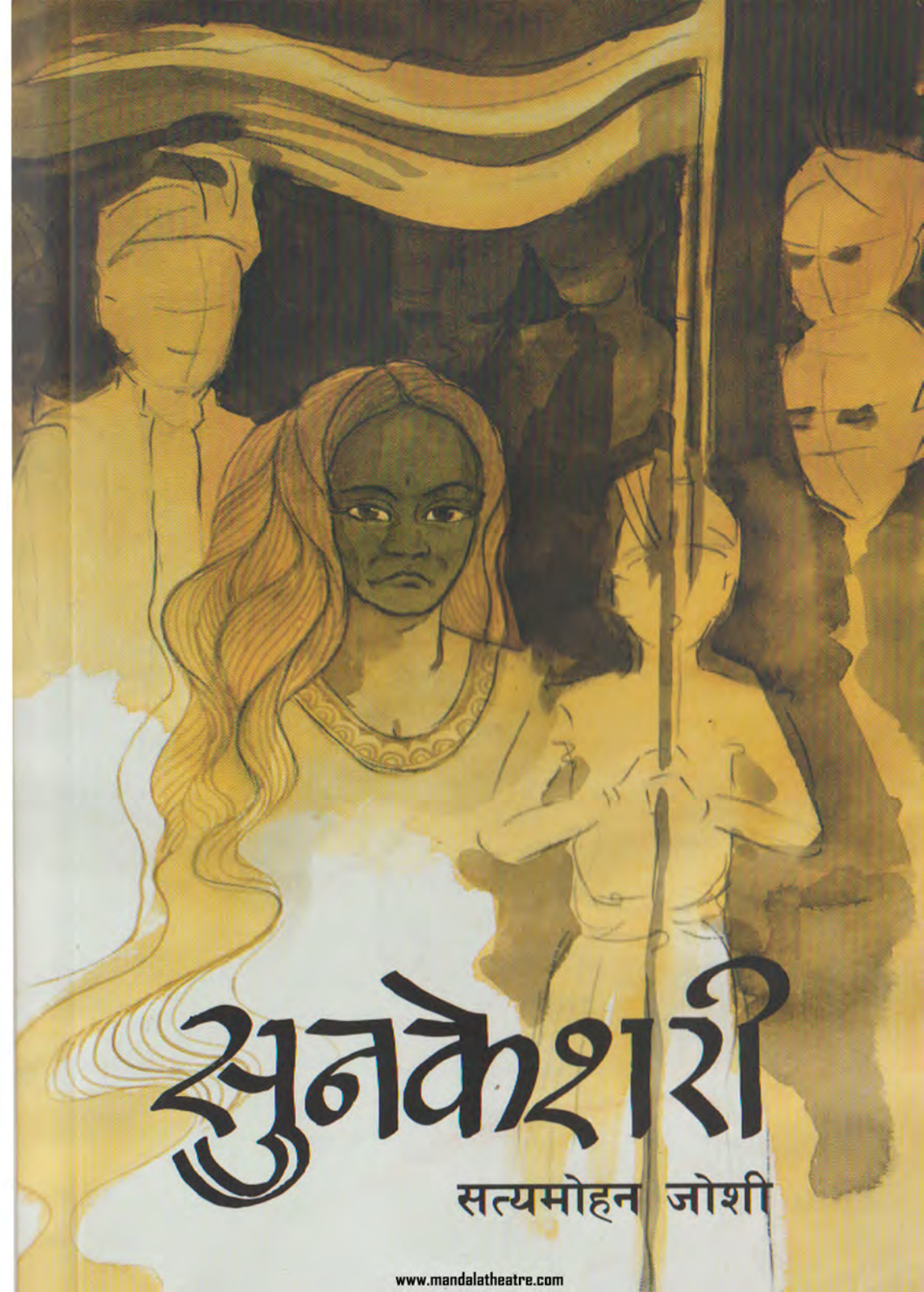
प्रीतिसा अधिकारी, कृष्ण चौधरी, परिक्षा लिम्बू, खगेन्द्र साउद, रिता सैजु, सुबास गिरी, मिलन कार्की, सुजिता सिवाकोटी, बलबहादुर राई, सन्जिव जंग क्षेत्री, आर्य शुमन खड्का, रोशन लोहोरुङ राई, सुनील राई, उज्ज्वल राई, विवेक कट्वाल, नोर्देन ख्यूङ्वा लामा, रक्षा पाण्डे, अनुज्ञा रेग्मी, सबिना गिरी, सलिना खत्री, किसिम वीर विक्रम थापा, अभिषेक राई, सुनील खड्का र रोशन अधिकारी

प्रत्यक्ष संगीतः

अंकित खड्का, सागर खाती, मिलन कार्की, सुदीप खतिवडा र बिक्रम श्रेष्ठ

नेपथ्यमा

परिकल्पना तथा निर्देशनः	राजन खतिवडा
मञ्च व्यवस्थापनः	अनुज्ञा रेग्मी
कार्यकारी निर्माताः	उमेश तामाङ
संगीत संयोजनः	अनुपम शर्मा
प्रकाश व्यवस्थापनः	उमेश तामाङ
भेषभूषाः	रञ्जना वली र विवेक कट्वाल
मञ्च सामग्रीः	आदित्य मिश्रा, बलबहादुर राई, खगेन्द्र साउद, रोशन अधिकारी, सुनील राई, रोशन लोहोरुङ राई, प्रीतिसा अधिकारी, अनुज्ञा रेग्मी
बजार व्यवस्थापनः	सुबास गिरी, आर्य शुमन खड्का, सुनील राई, सुजिता सिवाकोटी, सञ्जीवजंग क्षेत्री, सुनील खड्का
प्रशासनः	केतनराज पौडेल
लेखाः	नारदप्रसाद अधिकारी
बक्सअफिसः	सर्जिका मिजार
सामाजिक सञ्जालः	सुजिता सिवाकोटी, सबिना गिरी, सलिना खत्री
पोष्टर कला	राजन काफ्ले
प्रचार सामग्रीः	सोमनाथ खनाल
मिडियाः	सञ्जीवजंग क्षेत्री
दृन्द्र व्यवस्थापनः	रोशन अधिकारी

सुनकेशरी

सत्यमोहन जोशी

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

संस्कृतिविद् साहित्यकार रंगकर्मी शताब्दी पुरुष सत्यमोहन जोशी (१९७७ बैशाख ३०- २०७९ असोज ३०)

निर्देशकीय

अरुले बनाइदिएको ओतबाट बाहिर निस्किएर आफू अनि आफूजस्ताहरूको अलग्गै पहिचान बनाउन संघर्षरत तर भण्डे अलपत्र परेको ठिटोलाई एउटा सशक्त नाटककारले 'मैले लेखेको यो नाटक तिमीले निर्देशन गर' भनेर पाण्डुलिपी थमाइदिएँ गर्दा स्थापित नाटककारको मानसपटलमा कुन तहको दृढता मुस्कुराउँदो हो ? पाण्डुलिपी हातमा लिई स्पर्शमै रमाएर कृतज्ञता व्यक्त गर्न पनि नजान्ने टिटौंले निर्देशकको ओठमा खेल्न खोजीरहेको आनन्दानुभूतिको छायाँ कस्तो देखिएला ? भनिरहनु परोइन, सुनकेशरी नाटक मेरो रंगमञ्चीय यात्राको सगरमाथा हो । १२ वर्ष अघि संस्कृतिविद् एवं नाटककार सत्यमोहन जोशीले मलाई विश्वास गरेर यो नाटक सुम्पनुहुँदा हामी युवा कलाकारहरू अत्यन्तै हर्षित भएका थियौं । नाटकको पहिलो मञ्चनपछि जसरी अन्तर्राष्ट्रिय फोरममा यसको चर्चा भयो, मेरालागि यो नाटक कालजयी बन्यो । यो नाटकले धेरै कलाकार, मञ्च र कलात्मक रूप फेर्यो । अर्खरै नाटककारले पनि चोला फेरुभयो तर वहाँले दिनुभएको विचार अनि नाटकीय स्वरूप जीवित छ, र यो रहिरहन्छ ।

मेरो विचारमा यो नाटक कहिल्यै पुरानो नहुने कृति हो । यसलाई नेपाली रङ्गमञ्चमा नयाँ पुस्ताले सधैं सँगै बोकिहिड्छन् । नाटक तयारीको प्रकृत्यामा नाटककारको अभिव्यक्ति र मेरो बुझाइलाई कलाकारसम्म पुऱ्याउँदा निस्किएका परिणामलाई मञ्चमा देख्न सकिन्छ । पोखराको मञ्चनमा जानुअघि गत भदौ २२ साँभमा नाटककार सत्यमोहन जोशीलाई वहाँकै नि(वासमा भेट्ने मौका पाएको थिएँ, जो अन्तीम भेट बन्यो । अब हामी वहाँलाई या त सम्झनामा नाटकघरतिर बरालिदै गरेको पाउँछौं या त वहाँका नाटक मञ्चन भइरहँदा हाम्रैछेउ अनुभूत गर्न सक्छौं ।

मण्डलामा सुनकेशरीको यो मञ्चन सत्यमोहन जोशी भौतिक रूपमा बाँच्नुभएको शताब्दीलाई समर्पित....

राजन खतिवडा
१०१२६१२०२२

मण्डलावाणी

मण्डला थिएटर नेपालद्वारा सञ्चालित तीन महिने नाट्य प्रशिक्षण कार्यक्रम थिएटर ल्यावको दशौं ब्याचका प्रशिक्षार्थीहरूलाई लिएर सत्यमोहन जोशीलेखित नाटक 'सुनकेशरी' को पुनर्उत्पादन तथा नियमित मञ्चन गर्नुका पछाडि केही संयोग, केही नियति र केही नियमित आकस्मिकता रहेका छन् ।

'सुनकेशरी' मण्डलाको इतिहाससँग जोडिएको छ । दश वर्षअघि यही नाटकमार्फत आफ्नो पहिलो नाटकघरको पर्दा हामीले उघारेका थियौं । देशका विभिन्न ठाउँबाट आफ्ना सपनाहरू बोकेर आएका कलाकारहरूको श्रम र लगानीले सिञ्चित अनामनगरको एउटा सानो टहरालाई पहिलोपटक मण्डला नाटकघर नाम दिन साथ दिएको थियो यस नाटकले ।

मण्डला थिएटर नेपालको उद्देश्यहरूमध्ये प्रमुख उद्देश्य नै मौलिक नेपाली नाटकहरूको मञ्चन गर्नु हो । हाम्रो देश बहुभाषी र बहुसंस्कृतिले सिँगारिएको देश हो । र, यहाँ सबैका आआफ्ना मौलिक कथाहरू छन् । तिनको खोजी, संरक्षण र अभिलेखीकरण गर्ने दायित्वबोधले हामीलाई यो नाटकसँग पटकपटक जोडिरहन्छ । संस्कृतिविद् एवं साहित्यकार सत्यमोहन जोशीले लेख्नुभएको नाट्यकृति 'सुनकेशरी' लाई सन् २०१२ मा मण्डला थिएटर नेपालले बाङ्लादेशको 'रंगो हर्षे, बिंगो वर्षे नाट्य महोत्सव' मा पहिलोपटक मञ्चन गरेको थियो । सोही वर्ष नेपालको 'काठमाडौं अन्तर्राष्ट्रिय नाट्य महोत्सव' र मण्डला नाटकघरको उद्घाटनमा समेत यसको मञ्चन भएको थियो । भारतको 'देशविदेश नाट्य मेला' मा पनि यस नाटकलाई मञ्चन गरियो । मण्डला नाटकघरमा तीन पटकसम्म यो नाटकको नियमित मञ्चन श्रृंखला आयोजना गरिसकिएको छ । जसअनुसार यसको ७०औं पटक मञ्चन भइसकेको छ । सन् २०१७ मा भारतको राष्ट्रिय नाट्य विद्यालयद्वारा आयोजित प्रतिष्ठित अन्तर्राष्ट्रिय नाट्योत्सव 'भारत रंग महोत्सव' मा पछिल्लो मञ्चन गरिएको यस नाटकलाई थिएटर मल, काठमाडौंको प्रेक्षालय उद्घाटन समारोहमा समेत मञ्चन गरिएको थियो । सन् २०१६ मा आयोजित नेपाल अन्तर्राष्ट्रिय नाट्य महोत्सवका दौरान यस नाटकलाई पुस्तकका रूपमा समेत सार्वजनिक गरिसकिएको छ । यसको महत्व यतिमै सीमित छैन । यस ऐतिहासिक नाटकका लेखक दीर्घजीवी सत्यमोहन जोशी हाम्रो रंगमञ्च र संस्कृतिका लागि आफैँमा एक जिउँदो श्रोत हुनुहुन्छ । वहाँका धेरै नाटकहरूमध्ये वहाँ आफैँले विशेष मान्नुभएको एउटा नाटकलाई पटक पटक मञ्चन गर्ने अवसर पाउनु हाम्रालागि खुशीको कुरा हो ।

यसपालि थिएटर ल्याव १० का भाइबहिनीहरू सुनकेशरी लिएर आउन पाउँदा त्यही जोश र उर्जामा हुनुहुन्छ जुन जोश र उर्जामा हामी मण्डलाका संस्थापकहरू आजभन्दा दश वर्षअघि थियौं । लगभग उस्तै उमेर, उस्तै सोच र उस्तै सपना । अनि मण्डलाप्रति दर्शक शुभचिन्तकले राख्नुभएको अपेक्षा र विश्वास पनि उस्तै छ । हामी एकदमै आशावादी छौं ।

सुजना सुब्बा
अध्यक्ष

मण्डला नाटक समुह नेपाल

कथासार

सुनकेशरी कर्नाली प्रदेशको प्रचलित लोककथामा आधारित नाटक हो । एक युवतीले आफ्नो सुन्दरताका कारण भोग्नुपरेका तीतामिठा संघर्ष तथा अनुभवहरूको कथालाई नाटकमा बुनिएको छ । सुनकेशरी नाटककी प्रमुख चरित्र हुन् । कर्नालीका सांस्कारिक गतिविधिहरूमा गाइने मागलगाण गाउन सिपालु सुनकेशरी आफ्नो आकर्षक रूप तथा सुनौला केशराशीका कारण पनि अत्यन्तै प्रसिद्ध छिन् । सुनकेशरीलाई विवाह गर्न चाहनेहरू धेरै छन् । सुनकेशरीको फुपुको छोरा प्रजापति पनि सुनकेशरीलाई अत्यन्तै मन पराउँछ र ऊसँग विवाह गर्न चाहन्छ । तत्कालिन संस्कारमा मामाचेल्ला फुपुचेल्ला प्रथा चल्ने भएको हुँदा पनि सुनकेशरीको असली हकदार आफैँ हुँ भन्ने प्रजापतिको ठहर हुन्छ । तर सुनकेशरी प्रजापतिलाई पटककै मन पराउँदैन । सुनकेशरीलाई आफ्नो बनाउने होडमा अन्य दुई राजाहरू पनि हुन्छन् । छिनासिंहका राजा विक्रम शाही र उनका मामाचेल्ला पर्ने रास्कोटका राजा साइमल शाही पनि सुनकेशरीको यौवनबाट प्रभावित छन् । प्रजापतिबाट हैरान भएकी सुनकेशरी घर छाडेर हिँड्छे । उसले दुईमध्ये एक राजा रोच्छे र आफ्नो गृहस्थ जीवन शुरु गर्छे । नाटकमा यसपछि समानान्तर रूपमा दुईवटा यात्राहरू शुरु हुन्छन् । यसमा एउटा यात्रा हुन्छ सुनकेशरीको -जो आफ्नो सुन्दरताका कारण अनेकौँ परिस्थितिहरूको सामना गर्न पुग्छे । भान्जाबाबु प्रजापतिको अर्को यात्रा भने सुनकेशरीलाई जसरी भएपनि फर्काएर घर ल्याउने रहेको हुन्छ । यी दुवै यात्राहरू एउटा मिलनबिन्दुमा पुगेपछि नाटकको कथाले उत्कर्ष रूप लिन्छ ।